

การศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กออทิสติก

ชูศักดิ์ จันทยานนท์
กรรมการส่งเสริมและพัฒนา
การศึกษาสำหรับคนพิการ

ผมได้รับโอกาสให้นำเสนอ แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กออทิสติก จาก กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งถือเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและสาระทางวิชาการต่อกัน ซึ่งประมวลจากประสบการณ์ในบทบาทและสถานะต่างๆที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนาการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กออทิสติกที่ได้ปฏิบัติมากกว่า ๒๐ ปี ทั้งสถานะ พ่อแม่ผู้ปกครอง บทบาทครูและนักบริหารการศึกษาพิเศษ และบริบทนักขับเคลื่อนงานในองค์กรภาคเอกชน

การศึกษา คือสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน หรือ หลัก **Education for All** ได้รับการยืนยันใน กฎหมายการศึกษาไทยทุกฉบับ ว่า เด็กทุกคนควรได้รับการศึกษา รวมถึง กลุ่มเด็กออทิสติก หรือเด็กที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษด้วย ทั้งนี้กฎหมายใช้คำว่า “มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๑๐)

การจัดการศึกษาเน้นหลักการการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ๔ มิติของการพัฒนา ทั้งด้าน กาย ใจ จิต และ สติปัญญาไปพร้อมกัน อันเป็นหลักการสำคัญที่ผู้จัดการศึกษาต้องคำนึงถึง สำหรับในกลุ่มเด็กออทิสติก และ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องเพิ่มอีก ๑ มิติ คือมิติที่ ๕ มิติการพัฒนาความพร้อม ซึ่งรวมถึงการ พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการดำเนินชีวิตอิสระ และทักษะพื้นฐานในการทำงาน ที่ ผสมผสานในโปรแกรมการฝึกและการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้จัดการศึกษาสามารถพัฒนาแนวทาง เนื้อหา และวิธีการ จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ ศักยภาพพื้นฐานและความต้องการจำเป็นพิเศษของ ผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับคนพิการและ บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ (Individualize Education Program : IEP)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความ แตกต่างหลากหลายของแต่ละบุคคล มีระบบ ระเบียบ วิธี ในการจัดการศึกษาเป็นการเฉพาะ และคงยึด หลักการสำคัญที่เป็นปรัชญาของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๖)

ส่วนรูปแบบการจัดการศึกษา กฎหมายกำหนดไว้ สามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสถานที่จัด จะจัดในรูปแบบ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนการศึกษาพิเศษ โรงเรียนทางเลือก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบ บ้านเรียน ศูนย์การเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ขึ้นกับหน่วยจัดการศึกษา หรือผู้จัดการศึกษา ซึ่ง

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดรับรองสิทธิทางการศึกษาไว้ชัดเจน ใน มาตรา ๕ ให้คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความพิการ จน ตลอดชีวิต และให้สิทธิในการเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษา ได้โดย คำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

ก. การจัดการเชิงกลไก

ในส่วนของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเชิงสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและคุณภาพ เป็นความท้าทายของนักการศึกษาประเทศไทย การดำเนินการในระดับ นโยบาย ประเทศไทยเน้นใช้ กฎหมายนำในการกำหนดนโยบาย คือ กำหนดสิทธิไว้ในกฎหมายต่างๆ ทั้ง รัฐธรรมนูญ กฎหมายการศึกษา และกฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พร้อมมีการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ ๕ ปี เป็น “แผนชาติด้านการศึกษาสำหรับคน พิการโดยเฉพาะ” มีการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและแนวทางต่างๆมากมาย แต่ในข้อเท็จจริง ยังมี คำว่า “สิทธิ เป็นจริงหรือไม่” หรือ จะทำอย่างไรให้ สิทธิเป็นจริง **Make The Right Real** ซึ่งคำถามนี้ไม่ได้ เกิดเฉพาะในประเทศไทย แต่เป็นคำถามทั่วโลก ประสบการณ์ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการรณรงค์สิทธิ การศึกษาของเด็กออทิสติก ทั้งในฐานะกรรมการระดับนโยบายชุดต่างๆ ในฐานะกรรมการผู้กว้าง อกกฎหมาย และภาคเอกชนที่เข้าไปร่วมจัดทำแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติต่างๆ พบว่า สิทธิที่ กำหนดครบถ้วนทั้งเนื้อหา กลไกการจัดการ และกลไกการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ รูปธรรม คือการกำหนด สิทธิในการเลือกระบบการศึกษาทั้งการเรียนร่วม การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาทางเลือก การมี คณะกรรมการระดับชาติกำกับติดตามงานการศึกษาพิเศษ คือ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน การมีหน่วยงานประสานด้านการศึกษาพิเศษใน กระทรวงศึกษาธิการ คือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การมีกลไกระดับจังหวัดคือศูนย์การศึกษาพิเศษ การมีโรงเรียนในพื้นที่ทั้ง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะด้าน การมีระเบียบ ปฏิบัติต่างๆ รวมทั้ง การมีระบบการจัดการกรณีถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม แต่ทำไม? ยังมีข้อมูลว่า มีเด็ก ออทิสติก ได้รับการศึกษาในทุกกระบบการศึกษา รวมทุกไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน หากนับรวมเด็กพิการและเด็กที่มี ความต้องการพิเศษทั้งกลุ่ม เชื่อว่าปัจจุบันในสังคมไทยมีเด็กพิการมากกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ในจำนวนนี้มีเพียงครึ่ง เดียวเท่านั้นที่อยู่ในระบบการศึกษาปกติ ส่วนเด็กพิการอีกครั้งที่เหลือไม่สามารถเข้าอยู่ในระบบใดๆ ได้เลย และต่อให้เข้าไปได้ ก็ไม่ได้มีหลักประกันใดๆ เลยว่า เด็กคนนั้นจะได้รับการบริการที่เหมาะสม

ทำไม? หากจะวิเคราะห์ จากประสบการณ์ผู้เขียน อาจมาจากสาเหตุดังนี้

๑. ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย

เริ่มจาก นโยบาย ปีพ.ศ.๒๕๔๒ คนพิการที่อยากเรียน ต้องได้เรียนมีการขยายจำนวน โรงเรียนที่จัดการ เรียนร่วม มีการจัดทำห้องเรียนถ่วงานสำหรับเด็กออทิสติก การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางเลือก เพื่อให้ การศึกษานอกระบบ เข้ามาช่วยจัดการศึกษา ดำเนินงานได้เพียง ๓ ปีงบประมาณ เริ่มสะดุดหยุดอยู่ คือมีการ เคลื่อนขยายอย่างช้าๆ การขยายจำนวนโรงเรียนในตอนเริ่มต้น เริ่มลดจำนวนการขยายลง พอมีการ

เปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงทั้งระดับกระทรวงและระดับกรม การดำเนินงานต่างๆ จึงรอคอยว่า นโยบายจะชี้ไปทางไหน เน้นอะไร ทำให้สิ่งที่กำลังขับเคลื่อนอ่อนแอลง นับเป็นปัญหาสำคัญ เพราะเรานำ สิทธิการศึกษาประชาชน ไปผูกติดกับนโยบาย แม้จะมีการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นแผนระดับชาติ หากประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัด น่าจะผลรวมออกมาไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพราะจะเน้นเฉพาะบาง ยุทธศาสตร์และบางภารกิจ ตามความสนใจ ความพร้อม และงบประมาณที่สนับสนุนแต่ละของหน่วยงาน ซึ่ง ประเด็นงบประมาณจะกล่าวในข้อถัดไป

๒. ความไม่คงที่ของนโยบาย

การชักคะเย่อ นโยบาย เป็นอีกเรื่องหนึ่งของปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษประเทศไทย สมัยหนึ่ง เน้นว่า คนพิการต้องเรียนร่วมกับคนทั่วไป หน่วยงานก็ปฏิบัติในมิตินี้อย่างเข้มข้น มีการขยาย ศูนย์การศึกษาพิเศษทั่วประเทศ เพื่อหวังให้เคลื่อนการจัดการเรียนร่วมให้เป็นรูปธรรม ทั้งการศึกษารูปแบบอื่นไป มีอยู่ช่วงหนึ่ง โรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือ โรงเรียนเฉพาะความพิการอยู่ในสภาวะถูกแช่แข็ง ทั้งนี้เพราะ งบประมาณถูกจัดสรรในสัดส่วนเดิม จึงต้องละเลยบางเรื่อง พอมาอีกสมัยหนึ่ง มองว่าต้องมีระบบการดูแลเข้มข้น จึงสนับสนุนให้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดเตรียมความพร้อมในศูนย์ และให้โรงเรียนเฉพาะความพิการ ทำงานเชิงคุณภาพ มีโมเดล ครู และครูวิชาชีพเฉพาะด้านใน โรงเรียนเฉพาะความพิการ การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมจึงเบาบางลง

๓. การจัดการกลไก ไม่ครอบคลุมบริบทที่กำหนดในอำนาจหน้าที่

แม้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งเป็นกฎหมายเชิงสาระที่ผนวกกลไกการจัดการ จะมีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ไว้ระดับหนึ่ง แต่ การปฏิบัติ ยังมีปัญหาทั้งในบริบท เลือกรับบางภารกิจ ละเลยบางภารกิจ หรือไม่อาจทำภารกิจได้เพราะมีบท กฎหมายอื่นที่เป็นอุปสรรค เช่น ประเด็น การบริหารจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกของ สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ประเด็นการไม่มีกลุ่มงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมของเขตพื้นที่ ประเด็นศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ติดกับดัก กฎกระทรวงว่าด้วยศูนย์การเรียน ทำให้ไม่สามารถ จัด ทะเบียนจัดตั้งศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการได้ ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญ บางเรื่องบางประเด็นยืดเยื้อมา หลายปี นับแต่ ปีการศึกษา ๒๕๔๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ แต่ไม่สามารถแก้ไขและจัดการได้ การจัดการศึกษา พิเศษของประเทศไทย จึงมีการขับเคลื่อนใน ๓ ลักษณะ เดินหน้า(บางประเด็น) หยุดนิ่ง(บางประเด็น) และ ถอยหลัง (บางประเด็น) ตัวอย่างรูปธรรม คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กออทิสติกได้รับการศึกษาในระบบ เรียนรวม (Inclusive Education) ตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน มีโรงเรียนที่มีห้องเรียนคู่ขนาน จาก ๕๐ ห้อง เพิ่มขึ้นเป็น ๑๒๐ ห้อง และปัจจุบันไม่เกิน ๒๕๐ห้องเรียน เป็นตัวอย่างสำคัญ ของปัญหาการจัดการเชิง กลไก

๔. การขาดการสนับสนุนงบประมาณที่เสมอภาค ทั้งถึงทุกระบบและรูปแบบการศึกษา

งบประมาณการศึกษาของประเทศ เพิ่มขึ้นทุกปี จากหลักแสนล้าน เป็นหลายแสนล้าน แต่การจัดการศึกษา สำหรับคนพิการหรือการศึกษาพิเศษ ได้รับงบประมาณสนับสนุนในช่วงประมาณร้อยละ ๐.๕ ถึง ๐.๘ ของ งบประมาณด้านการศึกษา และที่ได้รับมาจะเน้นหมวดเงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากรเป็นหลัก ส่วนงบประมาณด้านการศึกษา งบสื่ออุปกรณ์ งบพัฒนาการจัดการเรียนร่วม การจัดการศึกษานอกระบบ การอาชีวศึกษาและ อุดมศึกษา ได้รับการสนับสนุนน้อยมากหรือไม่ได้รับเลย ตัวอย่างเช่น ผู้เขียนได้ข้อมูลจากพื้นที่ว่า การศึกษานอกระบบที่เปิดให้คนพิการได้เรียน ทุกวันนี้ ใช้งบประมาณรายหัวของนักศึกษาทุกคนทั่วไป ไม่ได้รับการ จัดสรรงบประมาณใดๆเลย และงบเรื่อง สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการศึกษา หรือคู่มือการศึกษา ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา ก็ไม่ได้รับการจัดสรร ต้องมาขอรับการ สนับสนุนจากกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นรายปี (ข้อเท็จจริง ปีการศึกษา ๒๕๕๘) หรือ โรงเรียนที่ จัดเรียนร่วม ได้รับงบสนับสนุนน้อยมาก บางโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนร่วมได้ เป็นต้น

คำถาม แล้วจะปรับปรุงแก้ไขการจัดการอย่างไร คงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมคิด ร่วมขับเคลื่อนกันอย่าง เข้มขันต่อไป ทราบว่า รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายให้ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นปีแห่งความร่วมมือในการจัด การศึกษาสำหรับคนพิการและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กได้รับบริการการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เสมอภาค ทั้งถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ

ผู้เขียน จึงขอเสนอทางเลือกหรือทางรอดของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษกลุ่มต่างๆ เจริญประเด็นดังนี้

๑. การจัดทำนโยบายให้ต่อเนื่องและคงที่

โดยกำหนดให้ การปฏิรูปการศึกษาพิเศษ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาประเทศ นโยบาย การศึกษา เฉพาะกลุ่มเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องครบทั้ง ๕ มิติของการพัฒนา(การ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน กาย ใจ จิต สติปัญญา และการพัฒนาความพร้อม ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการดำเนินชีวิตอิสระ และทักษะพื้นฐานในการทำงาน ที่ผสมผสานใน โปรแกรม การฝึกและการเรียนรู้) ทุกระบบของการจัดการศึกษา เรียนรวม เรียนร่วม โดยเฉพาะ การพัฒนาห้องเรียน คู่ขนานและห้องสอนเสริมการศึกษาพิเศษอย่างเข้มข้นและเป็นระบบ โรงเรียนเฉพาะทาง ศูนย์การเรียนเฉพาะ ความพิการ การศึกษาทางเลือก การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การสนับสนุนการจัดการศึกษา ของครอบครัว ชุมชน องค์กรผู้ปกครอง องค์กรเอกชน เพื่อการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การศึกษาสายอาชีพ ระบบโควตาและระบบสนับสนุนการเรียน ในระดับอุดมศึกษา (ASS: Autism Support Service)

๒. การปรับกลไกการจัดการ

เน้นการจัดการโดยยึดโรงเรียนหรือหน่วยจัดเป็นฐาน (School Base Management) อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งการ บริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณที่ต้องจัดสรรอย่างเป็นทางการเฉพาะเจาะจง ทั้งสถานศึกษาของรัฐ เอกชน ที่

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาภาคพื้น ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ และรูปแบบอื่น อย่างเป็นธรรม
ทั่วถึง จัดทำงบประมาณในลักษณะรายหัว ที่ครอบคลุมการจัดการทั้งระบบ

๓. การจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมทั่วถึง และยกระดับประสิทธิภาพของทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ

ประเด็นนี้ หมายถึง การกำหนด กรอบแนวคิด (Mind Set) และ แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ
การศึกษาพิเศษ (Master Plan) เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างสมดุล
และมีมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับคนพิการ ควรแสดงบทบาทอย่าง
เข้มแข็ง โดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน มีการประชุมหารือและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง (กฎหมาย
กำหนดให้ประชุมอย่างน้อย ปีละ ๓ ครั้ง ที่ผ่านบางยุคสมัยของรัฐบาล ประชุม ๒ ปีครั้ง)

ระบบการจัดสรรงบประมาณ รายหัว หรือ Unit Cost ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กพิเศษแต่ละ
ประเภทอย่างแตกต่างกันตามความต้องการจำเป็นของแต่ละความพิการ จึงควรมีศึกษาอย่างเป็นระบบ
นักวิเคราะห์งบประมาณการศึกษา ควรเข้าใจบริบทงานการศึกษาพิเศษ และไม่ควรเน้นเฉพาะเรื่อง โครงสร้าง
สถานที่ ควรเพิ่มเติมเรื่องสัดส่วนบุคลากร การพัฒนาคุณภาพบุคลากร สนับสนุนครอบครัวในการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาด้วย

ควรยกระดับ กองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งเดิมงบประมาณ การจัดทำแผนงานกองทุนที่ตอบ
โจทย์ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษ ครบทุกมิติ

๔. การยกระดับวิชาชีพการศึกษาพิเศษและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัด การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ยกระดับหมายถึง การทำเส้นทางการประกอบวิชาชีพให้ชัดเจน พัฒนาบุคลากร หมายถึง บุคลากรใน
สถานเรียนร่วม หรือสถานศึกษาเฉพาะด้าน พร้อมจัดให้มีทีมสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น นักนิเทศ
นักจิตวิทยา หรือสหวิชาชีพในระบบการศึกษา

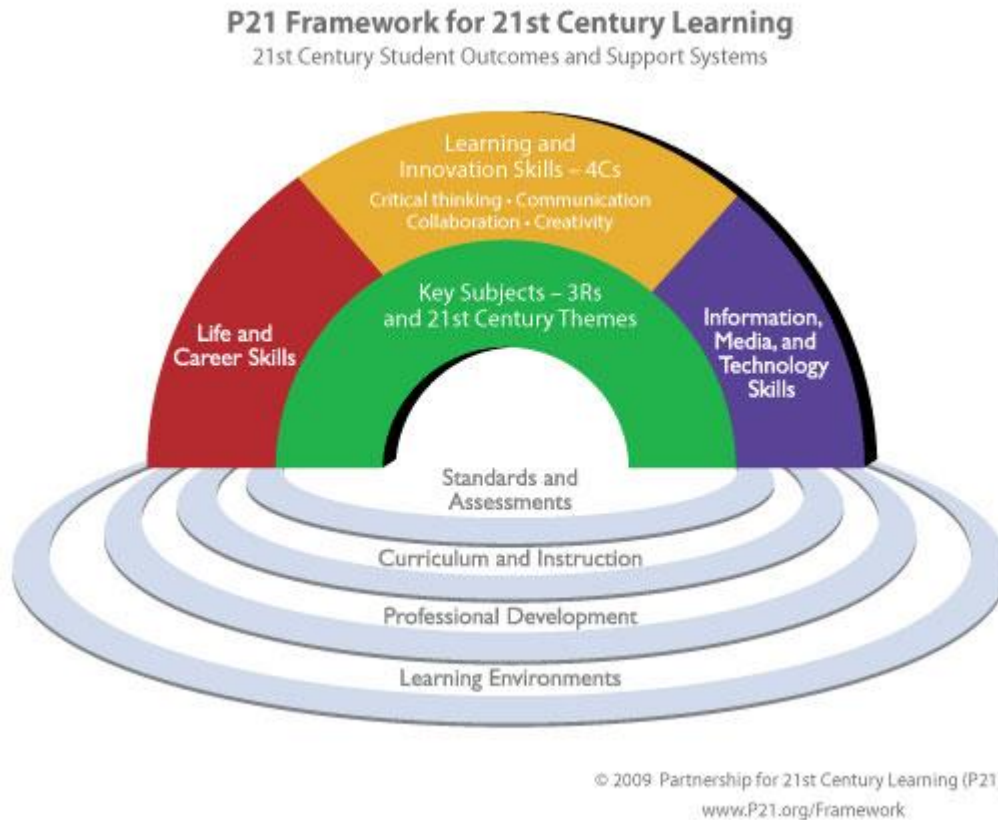
ข. สาระการเรียนรู้และประเด็นการพัฒนา

ที่กล่าวมา เป็นประเด็น การบริหารจัดการ แต่การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กออทิสติก ยัง
มีประเด็นสำคัญอีกสาระการเรียนรู้และประเด็นการพัฒนา ที่จะทำอย่างไร โดยเฉพาะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่
๒๑ ที่มีการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด และเน้นให้เด็กและเยาวชนทุกคน มีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อ
นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การมีอาชีพ และการมีทักษะชีวิตในการพึ่งพาตนเองเต็มตามศักยภาพ

วิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ สามารถสรุปทักษะสำคัญอย่างย่อๆ ที่เด็ก
และเยาวชนควรมีได้ว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ ๓R และ ๔C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ๓ R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic)

- ๔ C (Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication- การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativity-ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่ ตามแผนภูมิข้างล่าง

หากวิเคราะห์จากวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ตามฐานคิดดังกล่าว เทียบกับ หลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เน้นหลักการการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ๕ มิติ ทั้ง การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน กาย ใจ จิต สติปัญญา การพัฒนาความพร้อม โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการดำเนินชีวิตอิสระ และทักษะพื้นฐานในการทำงาน ซึ่งรวมเรียกว่า ๑๐ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ที่ผสมผสานในหลักสูตร หรือ โปรแกรมการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกันดังนี้

กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑	ทักษะพื้นฐานสำหรับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 4 Cs คิดวิเคราะห์ สื่อสาร ความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการใช้นวัตกรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี (Innovation and Technology Skills)	ทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา ทักษะด้านสังคม ทักษะการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส
ทักษะชีวิตและอาชีพ(Life Skill and Career Skill)	การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน (Prevocational Program) ทักษะด้านการทำงาน (work skill)
สาระวิชาหลัก 3RS การอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ ทักษะการดำรงชีวิต	ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ ทักษะความสนใจ ทักษะการเลียนแบบ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก
หลักสูตร วิธีสอน	ผสมผสานการออกแบบหลักสูตร หรือแผนการสอนเฉพาะบุคคล หลักสูตรคู่ขนาน และเทคนิคการสอนสำหรับเด็กพิเศษ
ระบบสนับสนุนการเรียนรู้	ระบบสนับสนุนการเรียนรู้

ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กออทิสติกและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้ ต้องผสมผสาน กรอบแนวคิดดังกล่าวเข้าด้วยกัน และประมวลเป็น ประเด็นการพัฒนาในด้านต่างๆ และบรรจุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลด้วย ทั้งนี้โดยคำนึงถึงวัย ความสามารถพื้นฐาน ความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมพัฒนาศักยภาพพื้นฐาน กิจกรรมพัฒนากระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็น กิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม กิจกรรมการงานพื้นฐานอาชีพ และกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่าง พ่อแม่ ครู และทีมสหวิชาชีพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กแต่ละบุคคล

.....

ธันวาคม ๒๕๕๘ www.autisticthai.com